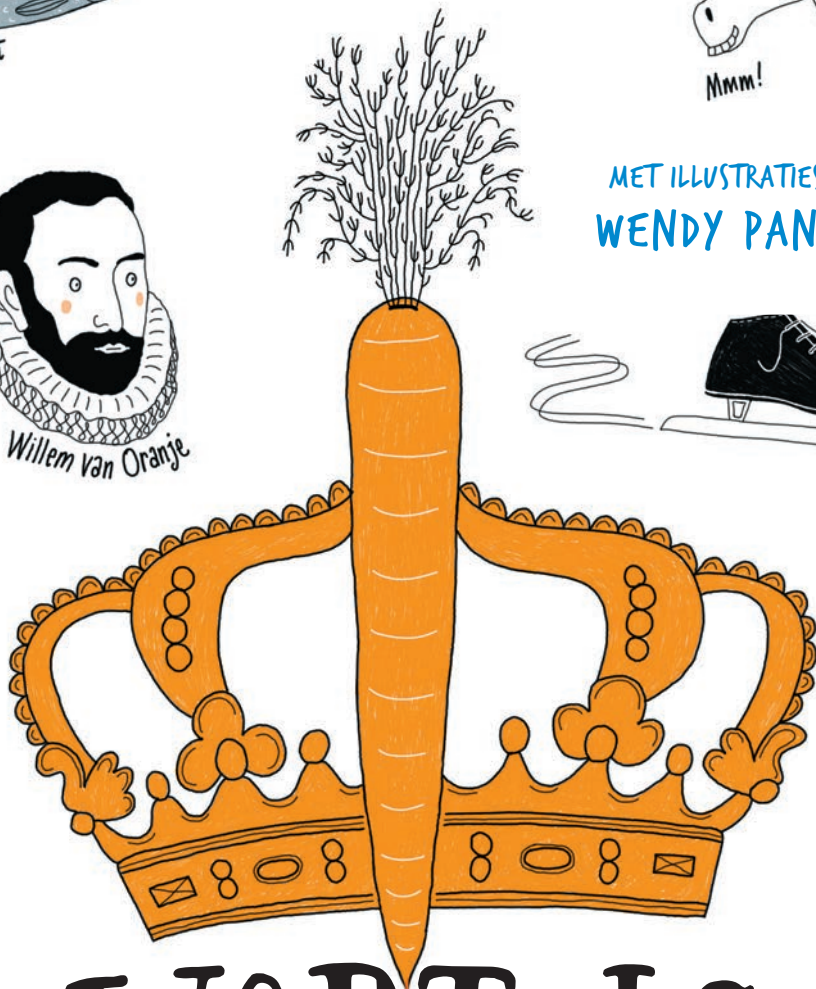

MARC TER HORST

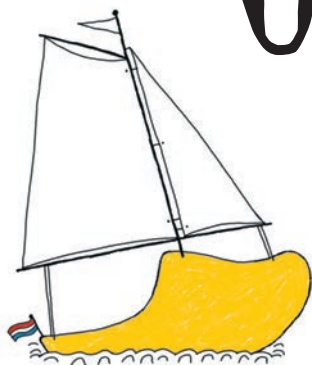

MET ILLUSTRATIES VAN
WENDY PANDERS

DE WORTELS VAN
ORANJE

en andere weetjes
over Nederland

HET IS
MOEILIK OM
HÉEL NEDERLAND
IN ÉÉN BOEK TE
KRIJGEN ALS ER
AL MEER DAN
243 VERSCHILLENDE
NEDERLANDSE
TOETJES ZIJN.

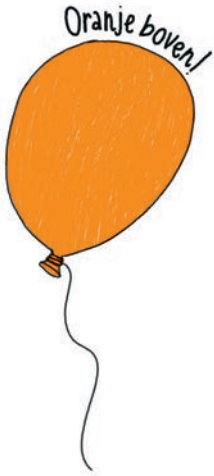

WAT JE NIET VINDT IN DIT BOEK:

- ❌ **ALLE NEDERLANDSE KONINGEN EN KONINGINNEN.** De meeste heten trouwens toch Willem of Wilhelmina. En dan waren er ook nog Willems die helemaal geen koning waren, maar wel de baas waren.

- ❌ **ALLE DIJKDOORBRAKEN EN OVERSTROMINGEN DIE OOI HEBBEN PLAATSGEVONDEN IN NEDERLAND.** Als je wilt weten wanneer ze waren kijk je gewoon naar hun naam. Drie keer raden wanneer de Sint-Nicolaasvloed was...

- ❌ **ALLE NEDERLANDSE STEDEN EN DORPEN.** Dat is alleen maar verwarrend met plaatsen als Engeland, America, Frankrijk en... Nederland die in Nederland liggen. En het is natuurlijk ook niet de bedoeling dat je de bewoners van Stampersgat, Lutjebroek, Sexbierum en Zuuk gaat uitlachen.

- ❌ **ALLE NEDERLANDSE SCHILDERS.** Want over Vermeer, Van Gogh, Rembrandt en Mondriaan zijn al duizenden boeken en websites volgeschreven. En die andere beroemde meesters google je zelf maar even.

- ❌ **ALLE GEWONNEN FINALES VAN HET WK VOETBAL.** Dat zijn er echt te weinig om op te noemen.

- ❌ **ALLE BEZIENSWAARDIGHEDEN IN NEDERLAND.** Al zijn sommige razend populair. De Keukenhof bijvoorbeeld trekt ieder jaar een miljoen bezoekers. En dat terwijl deze attractie maar twee maanden van het jaar geopend is.

- ❌ **ALLE NEDERLANDSE TOP-DJ'S.** Want zodra je er eentje noemt, komt er een andere die nog populairder is. En bovendien heb ik er helemaal geen verstand van.

Ters

Vlieland

Texel

NOORDZEE

Alkmaar

Hoor

Haarlem

Amsterdam

Scheveningen
kijkduin

Leiden

Den Haag

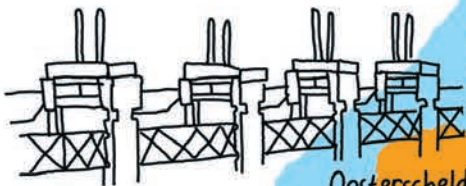
Nieuwerkerk
aan de IJssel

Maeslantkering

Rotterdam

WAAL

BIESBOSCH

Oosterscheldekering

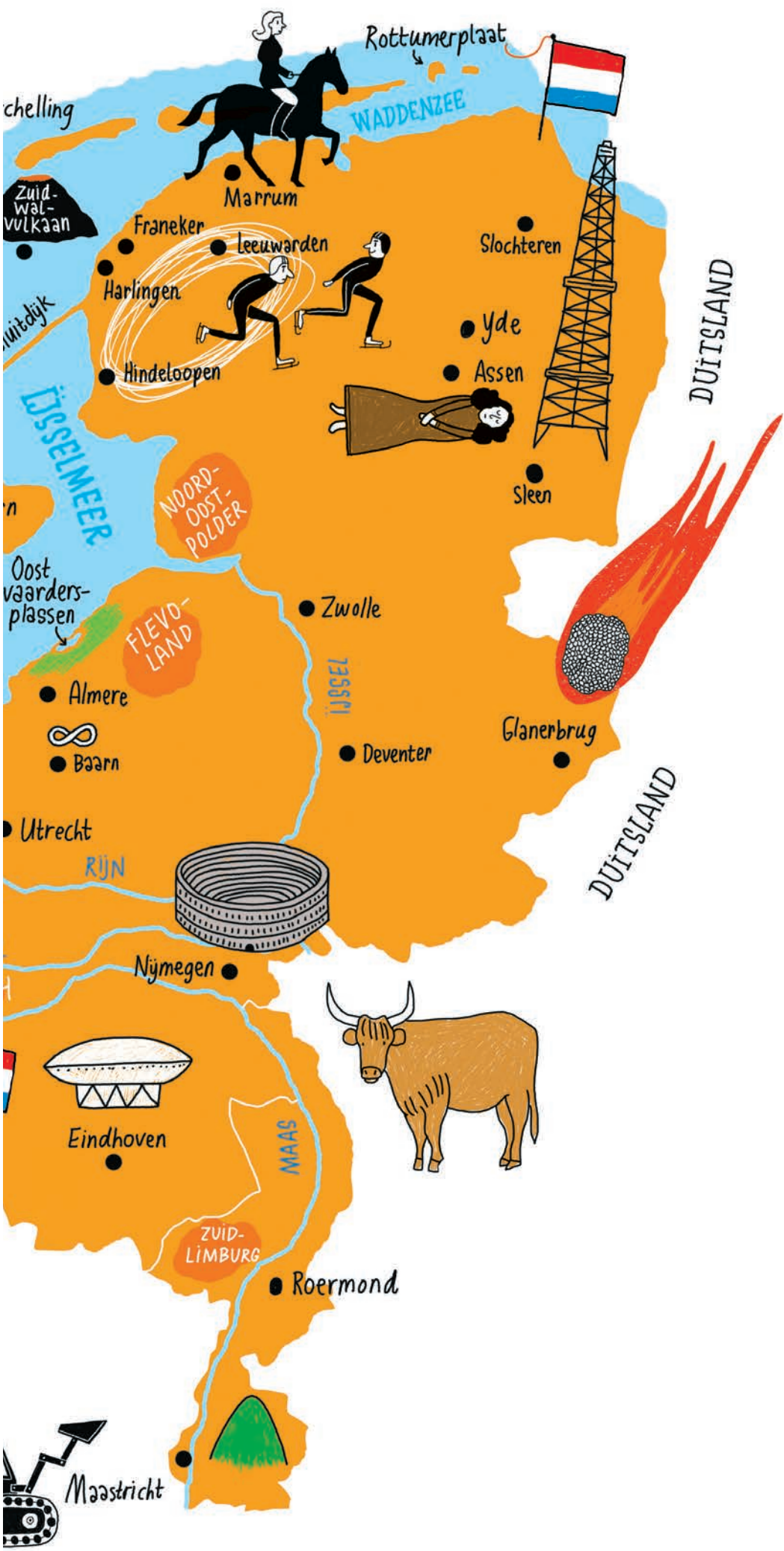

Breda

BELGIË

WIL JE WETEN:

14

WIE de echte Hansje Brinker was?

17

HOE een complete boortoren in de grond kon verdwijnen?

36

HOE je sluisen als wapen kunt gebruiken?

34

WANNEER er mammoeten leefden op de bodem van de Noordzee?

33

HOEVEEL schaatsers het einde haalden van de zwaarste Elfstedentocht?

39

WAAROM je nergens zo lekker kunt fietsen als in Nederland?

40

WELK dier in de Gouden Eeuw als een popster door Europa toerde?

43

HOE Scheveningen een feestje bouwt voor rottende vis?

61

HOE een klein beestje een groot bedrijf tegenhield?

58

WAAR je vissen in vogels kunt zien veranderen?

56

WAAROM er geen aliens uit het Evoluon komen?

63

WAAROM dieven een meteoriet bij een tennisbaan neerlegden?

64

WAT een wolkammer ervoor over had om de waarheid te vertellen?

68

HOE je een kudde kleumende paarden het water in krijgt?

67

HOE Romeinse soldaten zich vermaakten in Nederland?

ZOUT

20

WAAROM zoete drop zouter is dan zoute drop?

22

WELK paard slimmer was dan zijn baasje?

25

WAT er nodig is om een halve kathedraal weg te blazen?

18

WAAR de gevaarlijkste vulkanen van Nederland liggen?

28

WAARDOOR een zeeheld van zijn voetstuk viel?

27

WAAROM de sportschoenen op Terschelling voor het oprapen lagen?

31

WAAROM oranje de kleur van Nederland is?

44

HOE erg het is om twee maanden te vroeg de bevrijding te vieren?

47

HOE Nederlanders de natuur een handje helpen?

48

WELKE zeemonsters er in steen gevangenzitten?

54

WAT voor feestelijks en vreselijks er gebeurde op de Dam?

53

WELKE Nederlandse vrouw honderd jaar geleden wereldberoemd was?

50

WAAR de onbewoonde eilanden steeds een stukje opschuiven?

70

WELKE griezelige vondst twee turfstekers deden?

72

WAAROM de Nederlanders zich veilig voelen meters onder de zeespiegel?

DE ECHETE HANSJE BRINKER

Op verschillende plekken in Nederland kun je hem tegenkomen: een jongen die op zijn knieën bij de **dijk** zit. Hij kan nergens heen. Logisch: want de beelden zijn van brons en steen. Maar zelfs al had de jongen geleefd, dan nog kon hij nergens heen. Hij heeft zijn vinger in een gat in de dijk gestopt. Wat een held! Als hij zijn **vinger** weghaalt, zal het **gat** snel groter worden en zal heel Haarlem onder water komen te staan.

Veel mensen kennen dit **verhaal** als de geschiedenis van Hansje Brinker. Maar Hans Brinker heeft nooit bestaan. Er is wel een Amerikaans kinderboek met de titel *Hans Brinker, of De Zilveren Schaatsen*. Het gaat over een Nederlands jongetje dat meedoet aan een schaatswedstrijd. Maar deze Hans steekt zijn vinger nooit in de dijk. Wel komt er in het boek een ander verhaal voor dat een juf samen met een paar kinderen voorleest. Dat verhaal heet *De held van Haarlem* en gaat wel over een jongetje dat zijn vinger in de dijk steekt. Op de een of andere manier is dat verhaal onder de naam Hansje Brinker bekend geworden.

Het verhaal is zelfs zo bekend dat Amerikaanse toeristen in Nederland vroegen waar toch de dijk was waar dit gebeurd was. Uiteindelijk zijn er in Spaardam, Harlingen en Madurodam beelden gemaakt van de held van **Haarlem**. Toeristen komen hier dus kijken naar een monument voor een jongetje dat nooit bestaan heeft en al helemaal niet Hansje Brinker heette.

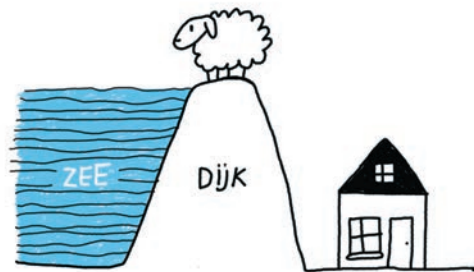
Wat die mensen eigenlijk moeten doen, is naar Nieuwerkerk aan de IJssel gaan. Daar staat op de dijk een monument voor een echte held. Tijdens de watersnoodramp van **1953** brak hier de dijk door. Achter de dijk woonden drie miljoen mensen. Het gat in de dijk werd groter en groter. Toen had de burgemeester een goed idee: een **schip** kon het gat afsluiten.

Met zijn lengte van achttien meter was het schip van Arie Evegroen een paar meter groter dan het gat. Midden in de **storm** voer hij samen met een andere schipper zijn schip recht op de dijk af, net iets naast het gat. Door de stroming klapte de zijkant van het schip tegen de dijk aan. Als een sluisdeur sloot het schip zo het gat af. Later gooiden boeren zand en puin in het schip, zodat ze zeker wisten dat het bleef liggen. Zonder Arie Evegroen had de watersnoodramp nog veel rampzaliger kunnen zijn.

MARY MAPES DODGE

• 1831–1905
• schrijfster

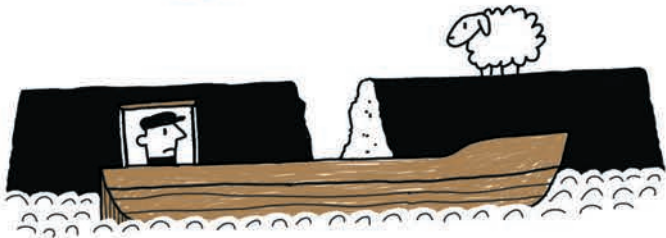

dijk → gat

NEDERLAND
ZONDER DIJKEN

Dankzij dijken en
helden als Arie Evergroen
en Hansje Brinker (?!)
loopt Nederland niet
onder water.

ARIE EVEGROEN

. In 1953 dichtte hij met zijn schip
een enorm gat in de dijk bij
Nieuwerkerk aan de IJssel.

HANSJE BRINKER

- 1865
- boekenheld

LUCHTJE

Aardgas ruikt nergens naar,
maar is wel gevaarlijk.
Daarom voegen ze er een
vies geurtje aan toe,
zodat je het ruikt als
het lekt.

BOORTOREN DOOR MODDER VERZWOLGEN

Het moet een vreemd gezicht zijn geweest: een boortoren van 25 meter die zomaar door de grond verzwolgen werd. Ook de gebouwen die eromheen stonden, verdwenen **spoorloos** in een **gat** in de aarde. Gelukkig konden de dertig mannen die er werkten zich op tijd uit de voeten maken. Het gebeurde in **1965** in het plaatsje Sleen in **Drenthe**.

Nederland was op dat moment helemaal in zijn nopjes met de vondst van het grootste aardgasveld van Europa. Eigenlijk zocht de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) naar aardolie, maar bij de proefboring in de wei van Boer Boon in Slochteren kwam **aardgas** naar boven. En niet zo'n beetje ook. De Nederlandse regering besloot al gauw dat er door heel Nederland een netwerk van gasleidingen moest komen. Zo werd het voor Nederland heel gewoon om op aardgas te koken en het huis met aardgas te verwarmen. In de meeste andere landen gebruikten ze elektriciteit of moesten ze slepen met gasflessen.

De verkoop van aardgas leverde Nederland veel geld op. Met dat geld kon de regering grote waterkeringen laten bouwen en ouderen en werklozen een uitkering geven. Zonder aardgas was Nederland beslist een stuk minder **welvarend** geweest. Geen wonder dat de NAM bleef zoeken naar gas, meer gas, altijd meer gas. En zo kwam men dus ook bij Sleen terecht.

De NAM zette een boortoren in het veld en begon te boren. Binnen een maand zaten de boorlui 1800 meter diep. Ze konden wel voelen dat er veel gas in de grond zat. Het leek wel of ze op een luchtkussen zaten dat te hard was opgepompt. Ineens begon het vervaarlijk te rommelen. Toen de grond begon te scheuren, haastte iedereen zich weg van het terrein. Het hele weiland golfde. In kleine **kraters** borrelde de modder en siste het gas. Door de hoge druk was het hele veld in drijfzand veranderd. De boortoren zakte scheef, bouten knalden eruit en binnen een paar minuten was de hele toren in de aardbodem verdwenen. Nog dagen daarna bleef de krater pruttelen en modder spugen. Tegenwoordig is er op de plaats van de krater een bosje. Een meertje laat de plek zien waar zand is uitgegraven om de krater mee te dichten.

In Nederland was dit de enige keer dat zo'n ramp gebeurde bij het boren naar gas. Wel zijn er sinds **1986** steeds vaker **aardbevingen** in Noord-Nederland. Eerst zei de NAM dat die aardbevingen niets met de gaswinning te maken hadden. Maar onderzoek heeft bewezen dat dat wel zo is. Hoe meer gas je wint, hoe verder de bodem daalt en hoe meer aardbevingen er komen. Ze zijn dan wel niet zo zwaar als in Italië of Japan, maar de muren scheuren er wel van.

WWW.LANNOO.COM

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2017

Tekst: Marc ter Horst

Illustraties: Wendy Panders

Vormgeving: Studio Lannoo, Mieke Verloigne

Fotoverantwoording:

Foto p. 37 Beleg van Alkmaar, 1573: anoniem, naar Frans Hogenberg, 1573-1575, Collectie Rijksmuseum

Foto p. 52 Mata Hari: Rue des Archives, Hollandse Hoogte

Foto p. 65 Eise Eisinga Planetarium p. 65: Frans Lemmens, Hollandse Hoogte

Foto p. 69 Paarden Marrum: Joost van den Broek, Hollandse Hoogte

Foto p. 70 Meisje van Yde: J. Bosma, Collectie Drents Museum

Alle andere foto's Shutterstock

D/2017/45/696

NUR 232/212

978 94 01 44302 9

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.